

Ny funktionshinderstrategi i EU

Socialdepartementet

2010-12-20

Dokumentbeteckning

KOM(2010) 636

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén EU:s handikappsstrategi 2010-2020: Nya åtgärder för ett hinderfritt samhälle i EU

Sammanfattning

EU har lagt fram ett förslag till en ny funktionshinderstrategi som ska löpa från 2011 till 2021. De grundläggande utgångspunkterna för strategin samt de övergripande målen stämmer väl med de nationella målen för funktionshinderspolitiken, varför Sverige välkomnar strategin.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen har i ett meddelande lagt fram en ny funktionshinderstrategi som ska löpa från 2011 till 2021. Strategin är en uppföljning på den strategi som löpt mellan 2003 till 2010 (EU:s handikappolitiska handlingsplan 2003 – 2010, KOM (2003) 650 slutlig) och vars resultat och arbetsformer har följts upp och utvärderats. Utvärderingen visar att det för det framtida arbetet finns behov av att konkretisera mål i EU:s arbete kring rättigheter för personer med funktionsnedsättning, samt att vidareutveckla instrumenten för uppföljning och utvärdering.

Strategin tar också sin utgångspunkt i EU:s beslut att ratificera FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (OJ L 23, 27.1. 2010, p. 35.) och de krav på samordning, uppföljning och utvärdering detta formellt kräver,

Strategin baseras på följande legal grund:

EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna.

Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

1.2 Förslagets innehåll

Meddelandet innehåller en beskrivning av grundläggande utgångspunkter, prioriterade områden, övergripande förslag till genomförandeplan, skrivningar om den löpande uppföljningen, , samordningen och oberoende övervakningen av strategin tillika FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Utgångspunkten är att ramverket för genomförande, uppföljning och utvärdering kan ske inom EU:s befintliga organ och institutioner. Det enda organ som konkret omnämns är högnivågruppen för funktionshindersfrågor (DHLG). Denna lyfts fram som det organ som genom representation från medlemsstaterna och deras nationella samordningsmekanismer är knutna till UNCRPD (art 33). Högnivågruppen ska fungera som kommissionens bollplank i genomförandet av strategin tillika, implementeringen av FN konventionen.

Strategins mål är att stärka personer med funktionsnedsättnings rättigheter och möjlighet till full delaktighet i samhället och den europeiska ekonomin.

Strategin ska genomföras i nära samverkan mellan EU och medlemsstaterna och riktar sig således både mot insatser på EU nivå och insatser inom de individuella medlemsstaterna. Strategin utgår från åtta verksamhetsområden, tillgänglighet, delaktighet, jämlikhet, arbete, utbildning och yrkesutbildning, socialt skydd, hälsa samt externa (internationella) insatser.

För varje verksamhetsområde har övergripande mål formulerats som ett sätt att konkretisera och prioritera samt tydliggöra uppföljningsprocessen.

Tillgänglighet: Säkerställa tillgängligheten till varor och tjänster för personer med funktionsnedsättning, inkluderande även offentliga tjänster och hjälpmedel.

Delaktighet: Säkerställa full delaktighet för personer med funktionsnedsättning och deras möjligheter att fullt ut åtnjuta sina möjligheter som EU medborgare. Att riva hinder i form av okunskap och negativa attityder samt att erbjuda kvalitativa samhällstjänster inklusive tillgång till personlig assistans.

Jämlikhet: Bekämpa all diskriminering med funktionshinder som grund.

Arbete: Verka för att många fler personer med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att själva klara sin försörjning genom deltagande på den öppna arbetsmarknaden.

Utbildning och yrkesutbildning: Verka för att fler elever och studenter med funktionsnedsättning ges möjlighet att delta i ordinarie utbildningssystem.

2010/11:FPM45

Socialt skydd: Verka för att alla personer med funktionsnedsättning ska erhålla en skälig levnadsstandard.

Hälsa: Se till att personer med funktionsnedsättning erhåller jämlik tillgång till hälsovård och relaterade tjänster.

Externa relationer: Verka för att rättigheter för personer med funktionsnedsättning blir ett perspektiv i EU:s externa relationer.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget till ny strategi på funktionshinderområdet innehåller inga förslag på regleringar och har inte heller hänvisningar till andra relaterade EU processer som omfattar förslag om regleringar.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget till strategi bedöms inte ha några budgetära konsekvenser. Förslagen kring uppföljning, övervakning och utvärdering är dock relativt utvecklade varför detta i en senare utformning kan betyda tillägg inom EU:s befintliga organ och institutioner. I förslaget understryks dock att frågorna ska lösas inom befintliga organ och institutioner.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

De grundläggande utgångspunkterna för strategin samt de övergripande målen är i stora drag samstämmiga med de nationella mål för funktionshinderspolitiken som fastställdes av Riksdagen 2000 (Proposition 1999/2000:79) och som sedan har bekräftats och vidareutvecklats av regeringen i en skrivelse till Riksdagen i mars 2010 (skr. 2009/10:166).

De verksamhetsområden och den övergripande strategin för genomförande stämmer också väl med regeringens prioriteringar. Vissa frågor utgör helt eller delvis nationell kompetens. Men det kan konstateras att flertalet områden som strategin omfattar, utgör delad kompetens mellan medlemsstaterna och EU.

Det är således av vikt att den löpande uppföljningen av strategin så långt det är möjligt är samstämmig med och skapar utrymme för skillnader i de enskilda medlemsstaternas uppföljning av den nationella funktionshinderpolitiken.

Med hänvisning till EU:s åtaganden genom undertecknandet och ratificeringen av FN-konventionen så är frågan om oberoende övervakning en grundsten. Regeringen verkar för att en lämplig institution inom EU pekas

ut och ges mandat och förutsättningar att utföra detta uppdrag i enlighet vad som föreskrivs i de s.k. Parisprinciperna (Principles relating to the Status of National Institutions (The Paris Principles), antagna av Generalförsamlingen, resolution 48/134 20 december 1993). Det är dock viktigt att EU-institutionens uppdrag respekterar den fördragsbundna kompetensen, samt att dubbelarbete inte uppstår för medlemsländerna som har en egen övervakning av konventionen. Regeringen bevakar också att det ramverk som utformas inte medför ökade kostnader för medlemsstaterna.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Inga medlemsstater har ännu delgett officiella ståndpunkter gällande strategin.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet har ännu inte yttrat sig kring meddelandet.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Kommissionens meddelande har ej sänts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Strategin baseras på EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt på FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Vad gäller FN konventionen råder en viss otydlighet kring vilka förutsättningar som krävs för att EU ska kunna ratificera instrumentet. Diskussionen rör främst huruvida det krävs att alla medlemsstater först nationellt har ratificerat konventionen innan EU kan ratificera eller inte. Regeringens bedömning är att det kommer att krävas ett nationellt tillträde av samtliga medlemsstater innan EU som regional organisation kan ratificera konventionen.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Ej tillämpligt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Meddelandet presenterades vid EPSCO-rådet den 3 december 2010. Efter detta förväntas det ungerska ordförandeskapet bereda rådsslutsatser på området, sannolikt inför EPSCO rådet i juni 2011.

4.2 Fackuttryck/termer

-